

Trettondedag jul

Tom Hardts postilla, första årgången

Evangelium: Matt. 2:1–12.

I Guds, Faderns + och Sonens och Den Helige Andes, namn. Amen.

Denna stora festdag, Trettondedag Jul eller Epifania, det betyder Uppenbarelsefesten, står under evangeliebokens sammanfattande överskrift och prediköämne: "Herrens härlighet". Just detta är vår predikans uppgift, att visa på "Herrens härlighet", på den sanna härligheten, som nämligen utan predikan är så påtagligt frånvarande i evangeliets händelser, sedda på människors sätt. Redan evangeliets anslag för oss in i en värld, som inte bara är full av mänsklig ondskas och grymhet, utan där också Ordets löften tycks upphäva, där Satan och icke Gud tagit hem spelet. Den Herodes, som mottager de vise männen, är genom sin blotta existens en förnekelse av Guds frälsningsplan. Han är inte bara omänskligt ond på ett sätt som också väckte de hedniska romarnas förfäran, utan han är framför allt en hednisk inträngning på Davids heliga tron, utan varje biblisk arvsrätt efter David, omöjlig att bejublas som "Davids son". Så är Israel lagt under hednisk järnspira, så att löfena till David om välsignelsen genom den utlovade Messias tycks omöjliggjorda. Davids hus är störtat. Härligheten tycks borta från Israel, just den syndaförlåtelsens och fridens härlighet, som var bunden vid Davids utlovade son. Ändå är detta en dom efter det, som ögonen ser, en otrons dom, en dom utan Ordet. Gud handlar enligt Ordet med sina trogna just i en yttre frånvaro av härlighet, under motsatsens gestalter, "sub specie contraria". Därför heter det om den kommande Messias, Davids son, redan hos profeten Jesaja: "Men ett skott skall skjutas upp ur Isaia avhuggna stam, och en telning från dess rötter skall bära frukt". (Jes. 11:1) Telningen från David, Isaia son, träder inte fram från stamträdets prunkande, lövrika topp, född i det kungliga purpurgemaket, som slutpunkten i det davidiska kungahusets segerrika historia. Nej, trädets krona är avbruten, och allt är skövlut, så att endast en rotstubbe står kvar. Ja, "han sköt upp som en ringa telning" (Jes. 53:2), ett skott från markhöjd, något helt oväntat och i avsaknad av all yttre härlighet. Ja, just detta är den sanna Herrens härlighet, det ställföreträdande lidandets härlighet, syndaförlåtelsens härlighet.

Under jultiden, från juldagen till den första söndagen efter Trettondedagen, sjunger vi i mässan, sedan de heliga kärnen renats och överhöljts, med varandra sv. ps. 51: "Det är en ros utsprungen". Den skildrar just denna fördolda härlighet, när det heter: "Av Jesse rot och stam, av fädren ren besjungen, Den står i tiden fram. En blomma skär och blid Mitt i den kalla vinter, I midnatts mörka tid." Detta är inte, som man kanske vill tro, i första hand en beskrivning av julfirandet i Nordeuropas snöhöljda värld vid tidpunkten för midnattsmässan utan av Kristi härlighets frambrutande under motsatsens gestalter, av hans ankomst, som för förnuftet är lika orimligt som den blomma, som slår ut i vinterns köld och i midnattens mörker. Det är en beskrivning av skottet-telningen från Isaia avhuggna stam, av det störtade, utarmade, förnedrade Davids hus, av det som sker i dagens evangelium, när "de gingo in i huset och fingo se barnet med Maria, dess moder". Härom förkunnar vi sålunda:

- I. de vise människens visdom var att tro Herrens fördolda härlighet,
- II. de vise människens visdom var Guds gåva genom Ordet,
- III. de vise människens visdom var källan till sann tillbedjan.

I. De vise människens visdom var att tro Herrens fördolda härlighet.

Så länge vi låter evangeliets händelser utspelas på det ytliga naiva plan, som innehålles i ord som "astrologer", "mäktig konungason", "märklig stjärnkonstellation", och som tillhandahålles av veckotidningarnas religiösa sidor vid denna tid på året, är vårt evangelium obegripligt. En sådan utläggning ser bort från det, som är hela d. h. Skrifts budskap, att all sådan spekulation om bebådade världshärskare på grundval av himlakropparnas inbördes förhållande, "är icke av Fadern, utan av världen". (1 Joh. 2:16) De vise människens visdom är – såframt de alls har någon rätt till plats i evangeliet som mottagare av Guds budskap – endast och allenast den Guds visdom, att "det behagade Gud att genom den dårskap han lät predikas

frälsa dem som tro", predikan "om en korsfäst Kristus". (1 Kor. 1:21 ff.) Därför att de tror så, skyggar de inte inför den utblottade Kristus, inför försoningens fördolda härlighet, utan går med fasta steg in i "Davids förfallna hydda". (Amos 9:11)

II. De vise männens visdom var en Guds gåva genom Ordet.

När den europeiska akademiska, lärda världen för 150 år sedan öppnades för en radikal förnekelse av uppenbarelsen, förnöjde ett otrons barn världen med påståendet, att dagens evangelium vore en skapelse utifrån Jesajas profetia: "från Saba skola de alla komma, guld och rökelse skola de bära och skola förkunna Herrens lov". (Jes. 60:6) Denne hädare visste inte, hur rätt han hade. Visst är dagens evangelium en skapelse av Gud genom hans Ord hos profeten. Detta Ord hade förkunnats i Österlandet i dess många synagogor under ett halvt årtusende, och gav anvisningar om de gåvor, som skulle skänkas av de tillresande från Österlandet, när "ett barn bliver oss fött, en son bliver oss given". (Jes. 9:6) Detta Ord hade skolat och undervisat de vise männen i den rätta visdomen, som redan alla profeter hade förkunnat, att Guds härlighet är nådens osynliga härlighet.

III. De vise männens visdom var en källa till sann tillbedjan.

Den tillbedjan, som dagens evangelium beskriver, är inte ett knäfall inför denna världens makter, utan den bibliska, andeverkade tillbedjan, som Jesus beskriver med orden: "Sanna tillbedjare skola tillbedja Fadern i ande och sanning; ty sådana tillbedjare vill Fadern hava". (Joh. 4:29) Det är en tillbedjan, som inte kommer av denna världens visdom, utan av Guds visdom, som lär oss, att "gudomens hela fullhet lekamligen" (Kol. 2:9) bor i den utblottade, för oss utgivne Sonen. Det är en tillbedjan av den sanna härligheten, av den fördolda härligheten, som vi tagit i arv från de vise männen, när vi i vår mässa alltsedan 36 år tillbaka, då vårt altare just denna festdag restes och jag kallades att tjäna vid det, med varandra ärar och tillbedjer Jesus Kristus, allrasynnerligast i altarets heliga sakrament. Vi tillbedjer en härlighet, som bara kan gripas av tron på Ordet, som ensamt ställer fram bröd och vin som Guds lekamen och blod, som ensamt gör vårt kyrkorum till en himmel på jorden. I tron griper vi om Ordet och tror och tillbedjer härligheten, som är det för oss slaktade och uppväckta Lammet, "Herren vår rättfärdighet". (Jer. 23:6)

Amen.